

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben bőséges hó/dva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 hónap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kátratok visszaadása
 vagy megfizetése nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes adatok ára 8 fillér.

A hajdudorogi magyar püspökség.

A pápai breve után az apostoli király rendelkező szava hívja életre a magyarság új bástyájaként azt a gör. kath. püspökséget, a melyért nemes harcát évtizedeken át vívta a vérben, szellemben, érzésben és törekvésben szintiszta magyar görög katolikusság.

Egy régi, történelmi emlékektől megszentelt, jogos törekvés záróköve az apostoli király következő intézkedése, a mely a hivatalos közlöny vasárnapi számának élén jelent meg:

»Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére az eperjesi, munkácsi, nagyvárad, szamosújvári görög katolikus egyházmegyékből, valamint a gyulafehérvár-fogarasi görög katolikus érseki egyházmegyékből és az esztergomi érseki egyházmegyékből kiharizandó plebániák számára Hajdudorog székhelyvel, az ó-görög liturgikus nyelv használata mellett görög katolikus püspökséget létesíték és az ezzel kapcsolatban szükséges intézkedések végrehajtásával vallás- és közoktatásügyi magyar miniszteremet megbízom. Kelt Bécsben, 1912. évi július 6-án. *Ferencz József* s. k., Gróf *Zichy János* s. k.»

Örömtüzek fölcsapó lángjai gyulhatnak ki a magyar szivekben. Mert új erők acélos ökle segít keményen fogni azt a kardot, a melyet fáradtan tart már a nemzetiségek sűrű támadásaitól meglangasztott turáni kéz. Mert válságos, nehéz bonyodalmak felhői kavarnak fölöttünk, a melyek már fojtogatják az ezeréves hitet harcálló erőkben. Mert súlyos idők vigasztalanságában küldi felénk az apostoli király e rendelkezése azt a tudatot, hogy többen vagyunk, erőink nem fogynak már, a nemzetiségek közé ékelt magyarságot nem fogyasztja többé a románság.

Azt jelenti ugyanis a pápai breve és az apostoli főkegyur intézkedése az új püspökség felállításával, hogy ezentúl megszűnik az a tudatos, szünet nélküli támadás, a mely ellen minden védekezés lehetetlen volt. Idegen nyelv, idegen szellemben nem fog vetni többé a magyar lelkek szántóján. Erdély szélein élő magyar testvéreink nem lesznek elvágyva többé tőlünk. Az »elnémult harangok« fájdó tragikumra nem facsarja már

el szívünket. A nemzeti imádság ünnepi dallama fölzeng végre a magyar szót nem ismerő templomokban, a melyekben évszázadokon át zokogtak a magyar lelkek.

Lekötött erők szabadulnak föl; védelmi harcot vívó karok állnak az általános nemzeti érdekek szolgálatába; a magyarság ritkuló sorai közé új zászlóaljok állnak. Kipróbált seregek. A »pro libertate« lobogói látták őseiket. Megvan bennök a kitartás, nem ismerik a fegyverletételt. Eddig külön hadosztályban vívták guerilla harcukat. Most végre egyesülnek a fősereggel.

Nem is mérlegelhető ma még, mit jelent e tusákban edzett sereg bevonulása a mi hadsoraikba. A bennök felgyülemlett vágyuk résztvenni az egész magyarság faji és kulturharcaiban — most egész odaadással küldik majd sortüzeiket a bástyáinkat vívókra. Eddig nélkülöztük őket: lefoglalták az önvédelem nehéz harcai. Új kimeríthetetlen erőforrások nyílnak meg velök és bennök az egész magyarság számára. Győzelmek hosszú sorozata fog beszélni fajunk megújult életerejéről.

Ezt érezték az új püspökség felállítása hírére a románság egyházi és világi vezetői. Harcaik vereséget szenvedtek. A királyi szó elnémítja a vad támadások üvöltő hangjait.

Szent István koronájának viselője a meggyöngyült magyarság számára épített új bástyát. És arról öblös ágyuk dörgése fog zengeni nemsokára.

Nyári kombináció a békekabinettről.
 A kánikulában született meg egy érdekes, de megbízhatatlan kombináció. E szerint a király az ősszel a képviselőház volt elnökségét bizná meg a kabinetalakítással és a béke előkészítésével. Berzeviczy, Návay lenne az új békekabinet törzse, amelyet a szükséges erőkkel kiegészítenének. Ez a kabinet az általános választói jog alapján azonnal megkezdene az egyezkedést a parlament ellenzékével és megkísérelné a helyzet szanalását.

Lehet, hogy ez a szenzációsnak látszó terv is csak egyike azon kombinációknak, amelyek az utóbbi időben olyan tömegesen láttak napvilágot, hogy épp oly tömegesen el is tűnjenek.

Az ugrai választók tüntetése Tisza István mellett.

Vasárnap délelőtt a csendes geszti kastély környékét ünneplő ruhákba öltözött választópolgárok lepték el, hogy megjelenésükkel demonstráljanak azokkal a támadásokkal szemben, melyek Tisza Istvánt érintették. Másodsorban az ugrai választókerület községeinek határozatait adták át, melyekben büszkeséges ragaszkodásukat fejezték ki és egyszersmind hálát adtak a Gondviselésnek, hogy Tiszát az ellene intézett merénylet alkalmával megmentette. Minden oly impozáns módon nyilvánult meg vasárnap délelőtt, amely minden tekintetben országos jelentőségűvé tette a tiszteletét.

A nagyszabású eseményről tudósítunk a következőkben számol be:

A kerület bizalma.

Alig pár napja pattant ki az ugrai kerületben, hogy mire készülnek a választók. A kerülethez 25 község tartozik. Ezeknek a községeknek a képviselőtestületei elhatározták, hogy hatalmas küldöttséget szerveznek, annak útján fogják úgy a községek, mint a választók bizalmát és ragaszkodását tolmácsolni gróf Tisza István iránt. A 25 község 10—10 küldöttségi tagot választott és a tiszteletgés idejét július 21-ére, vasárnapra tűzte ki.

Vasárnap délelőtt 12 órakor 250 ember vezetővel élén jelent meg a geszti kastély udvarán. A hatalmas küldöttség megérkezését nyomban bejelentették a grófnak, akit egy kisebb küldöttség útján hívtak meg. Alig távozott ez a küldöttség, mikor megjelent a terrazon Tisza István alakja. Zugó éljenzés és taps fogadta a gróft, kinek társaságában ott voltak gróf Tisza Istvánné, Markovits Antalné, Böllönyi Józsefné, Markovits Antal, Böllönyi József.

Az éljenzés lecsillapultával *Makkay Sándor* ugrai bíró lépett elő és lelkes beszédet intézett a grófnak. Beszédében első sorban az ugrai kerület háláját fejezte ki a fölött, hogy Tisza sérteletlenül menekült meg a merényletből. Majd átadta a 25 község határozatát és előszóval is tolmácsolta a kerület fölöttlen bizalmát és helyeslését azért, amit az ország érdekében a Házban végzett. Végül Isten áldását kérte Tisza további működésére.

Tisza életteljesével fejezte be szavait *Makkay*, mire a jelenlévők lelkes éljenzése volt a felelet.

Makkay szavait követő percekig tartó él-

Fehér és színes férfi ingek.
 Nyakkendő, gallér és kézelők.
TURISTA INGEK.
 Összes férfi divat cikkek.

Fráter és Kosminsky
 NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT 3.
 Telefon 384. Telefon 384.

jenzés után Tisza István válaszol a küldöttségnek. Mély csendben kezd beszélni a gróf. Szavai szívesen kihallatszanak a kastély udvarából.

Tisza beszéde.

Tisztelt polgártársaim! Fogadják kérem szívem mélyéből jövő hálás köszönetemet azért, hogy szeretetüknek velem együttérző baráti lelküségüknek, bizalmuknak megnyilatkozásával engem felkerestek. Legyenek meggyőződve, hogyha nem kerestem egész közéleti működésem alatt más irányt, mint lelkiismeretem parancsszavát és hogyha a teljesített kötelességnek lelkiismereti megnyugvást adó öntudata biztosítja is minden körülmények között lelkiismereti nyugalmamat.

Engedjék meg, hogy röviden és távol a személyeskedés hangjától foglalkozzam egy, a mi eljárásunk ellen intézett nyilatkozattal, amely éppen a mai nap reggelén került a kezembe. Engedjék meg, hogy felhasználjam ez alkalmat arra, miszerint gróf Andrássy Gyulának tegnap megjelent nagyarányú, igen komoly értékű értekezésével szemben néhány helyreigazító megjegyzést tegyek. Kötelességem teszi ezt egyfelől az, hogy hivatásomnak érzem az általunk elkövetett ut helyességéről meggyőzni az országot és felhívni a nemzetet ezen uton való megmaradásra. De kötelességem teszi ezt gróf Andrássy Gyula nyilatkozatának komoly, tárgyilagos hangja és az a törekvése, hogy a maga igazáról objektív érvek által igyekszik meggyőződtetni.

Válasz Andrássynak.

Gróf Andrássy Gyula igen széles körű történelmi fejtegetésekre alapítja mélyreható okoskodását. De nekem, tisztelt uraim, mindenek előtt a fölött kell sajnálatomat kifejeznem, hogy a történelmi fejtegetéseiben a tények megállapításánál nem tanusított mindig kellő óvatosságot. Sajátságosan észlelhetjük ezt még csak a legutolsó — önök által ismert — események taglalásánál, ahol, hogy csak egyes példákat hozzak fel: gróf Andrássy Gyula azt mondja, hogy az erőszak okozott Budapesten oly vérengzést, amelynek folytatását nagy katonai készenléttel lehetett csak megakadályozni. Hát az a nagyon sajnálatos és mindenesetre vér kiontásával is járó rendezavarás, amely Budapesten lefolyt május 23-án, az ugynevezett erőszak pedig június 4-én kezdődött. Nohát tisztelt uraim, kérdem önöket, hogyan váthatja ki a június 4-iki erőszak a május 23-iki zavargásokat? Ez ugyebár nem lehetséges!

Haladjunk tovább. Gróf Andrássy Gyula hosszas fejtegetésekbe bocsátkozik, amelyekre vissza kell térnem. Különösen tanulságos tárgyává teszi az angol és magyar viszonyok közötti különbségeket, illetőleg az újabb politikai viszonyaink kialakulását.

De az angol események számtalan más példával is szolgálhat. Így az 1859-iki esetben, amidőn a szabadelvű párt vezetési meggyesetek, hogy bármelyiküket hívja is fel a királynő a miniszterelnöki szék elfoglalására: loyálisan fogják támogatni. Nyilvánvaló tehát, hogy tényleg a királynőtől függött, melyik vezért ültessék a kormányelnöki méltóságba.

Nálunk is, a legutóbbi eseményekre vonatkozva a dolgot, nem a korona személye, hanem a közérdek volt irányadó, hogy a többség bizalmát élvező egyik vagy másik politikus közül kit illessen a miniszterelnöki kinevezés. E tekintetben tehát eltérnek nézeteink.

Gróf Khuen-Héderváry vállalkozott és természetesen azért mert semmi különbség pro-

grammjaink között nem volt, támogattam őt magam is odaadással.

Ha ily tévedések csuszhattak be Andrássynak a magyar viszonyokra vonatkozó előadásába, mi sem természetesebb, minthogy még más lényeges tévedés is fordul elő az angol dolgok előadására vonatkozó fejtegetéseiben.

Ismét példára utalok. Azt mondja gróf Andrássy Gyula, hogy ma Angliában oly nagy a választók hatalma, hogy alig mernének javaslatokat a ház elé terjeszteni, mielőtt azok felett a választók nyilatkoztak volna. Ez tévedés. Mert például az egyik igen nagy átváltozást célzó javaslat: az első irlandi javaslat, amelyet 1886. év elején az 1885-iki választások után terjesztett be, amely választáson Gladston még óriási küzdelmekkel állott szemben, nem kérdezte meg a népet, hanem egyszerűen megváltoztatta álláspontját. Behozta a Home Rule törvényjavaslatot a választók megkérdezése nélkül. Es ha azt mondja gróf Andrássy Gyula, hogy az angol parlamentben őt kormányt szavaztak le, hát ez igaz, de ez őt leszavazásból az egyik épp az az eset volt, mikor Gladston saját pártjának egy része hagyta cserben és ez ért kisebbségbe került. Vagyis azért történt ez, mert nem áll, amit gróf Andrássy Gyula mondott, hogy tudniillik a választók megkérdezése nélkül nem hoznak a parlamentben fontos javaslatokat. Andrássy ide vonatkozó egyéb előadásaira az a megjegyzésem, miszerint nagyon gyakori eset Angliában, hogy a kormánynak többsége nincs. Így például az utolsó 45 esztendőben, amikor is 7 konzervatív kormány volt és mikor fontos kérdésre kerül a sor, a Ház leszavazott. Itt is koronáját teszi fel a tévedéseknek gróf Andrássy Gyula, amikor azt mondja: »a közvélemény oly döntő fontosságu, hogy amint az időközi választásokat a kormány ellen döntötték el, a kormány ürügyet keresett a lemondásra.«

Erre — bocsánatot kérek — Andrássy példákat nem hozhat fel. Az angol történelmen keresztül nem tudok egyetlen példát sem arra, hogy egy kormány otthagya volna helyét azért, mert az időközi választásoknál egyes ellenzéki diadalok merültek fel. Khuen lemondása után Lukács lett miniszterelnök. Hát tisztelt uraim, vajjon azon kétségtelen tényen kívül, hogy Lukács László az egész munkapártnak, az egész többségnek osztatlan bizalmától volt környezve, ami mindenesetre kvalifikálja őt ez állásra, vajjon az a tény, hogy éppen reá irányul ő Felsője figyelme, nem-e mutat arra is, ami tán rácsófol gróf Andrássy Gyula egyéb fejtegetéseire, hogy mindaddig, amíg a parlamenti anarchikus állapotok a hatalom lényegét az obstrukció kezébe juttatják, kénytelen a többség olyanokhoz fordulni, akikről az a hír volt elterjedve, hogy az obstrukció tetszésének leginkább megfelel. Ez is egyik fontos tévedés, amelyre rá kell mutatnom.

Khuen minisztersége?

Azt mondja gróf Andrássy Gyula, hogy 1910-ben, a koalíció bukása után azért lett Khuen az első munkapárti miniszterelnök, mert kevesebbet akart mint Tisza István, a párt természetes vezetője. Hát tisztelt barátaim ezt egy pillanatra sem hagyhatjuk szó nélkül. Ez valósággal érthetetlen és meglepett volna bárkinek szájából, de legkülönösebbnek tűnik fel ez akkor, amidőn Andrássy állítja, akiről tudom, hogy tudatosan nem akar valótlanságot mondani és aki az események hátterét közvetlen forrásból ismeri. — A leghatározottabban állítokoznom kell ezen téves és alapatlan állítás ellen, hogy bármilyen különbség is lett volna Khuen és az én állás-

pontom között a tekintetben, hogy ki kívánt többet vagy kevesebbet. Ezzel nyílt titkot mondok és nem követek el vele indiszkrétciót. Igenis lett volna módjában annak, akit a szabadelvű párt természetes vezetőnek nevez Andrássy, a miniszterelnökségre vállalkoznia. (Lelkes éljenzés és taps.) Az, hogy ez nem történt meg, azért volt, mert a vállalkozásra az időt akkor még elérkezettnek nem tartottam. Igaz, hogy láttam a koalíció működését, láttam, hogyan terjed a kijózanodás, de az erjedést befejezettek még nem tekintettem és azt tartottam, hogy ha szüksége van még a nemzetnek arra, hogy a kijózanodás újbóli feltámadása megérjen, ám hadd folyjon tovább az erjedés, a kiábrándulás.

Az obstrukció letörése.

Tisztelt uraim, mindazon érvek, amelyek fennállottak 1908-ban a koalíciós kormányra nézve, fennállanak ma is. Ma reánk ruházták azt a parancsoló kötelességet, hogy teljesítsük feladatainkat. Megcsináltuk a házszabályreformot teljesen azon keretben, amelyben a koalíció vezetői meg akarták csinálni. A házszabályt azon keretben csináltuk meg, amelyben azt ők akarták. Megcsináltuk teljesen házszabály szerint, vita és szavazás elrendelésével, miért is a házszabályreformnak érvényességét kétségbe vonni nem lehet. Ami pedig azon másik vádat illeti, t. i. azt, hogy a véderőjavaslat szabálytalan módon fogadtatott el, ismét csak azt mondom minden elfogulatlan és gondolkodó magyar ember előtt, igaz-e vagy sem, hogy az országot a végveszély széléhez juttatta a parlamenti anarchia és az obstrukció állanpó forrongásban tartotta a magyar nemzetet! A magyar nemzetnek nem volt ereje. Kérdem önöket, tisztelt barátaim, ezt az állapotot kellett volna tovább tünnie azoknak, akiknek honfitársai bizalma minden eseményért felelőssé tesz? Mit lehetett egyebet csinálnunk, mint letörni a technikázást, amely gonosz merénylet volt minden reális és békés fejlődés útjában? Mit lehetett egyebet tennünk, mint érvényre juttatnunk a nemzeti akaratot, az alkotmány lényegét és megmeneteni a magyar nemzet politikai súlyát és becsületét? Ezt tettük, meg nem téve többet, mint amire feltétlenül szükség volt. Miután megtettük, azt az utólagos szankció is jóváhagyta.

A véderő és a ház határozata.

Azt mondja gróf Andrássy Gyula, hogy az erőszakot — amint ő nevezi — nem hozhatja jóvá az utólag hozott bizalmi nyilatkozat. Ez természetes, azonban Andrássy itt ismét felületesen nyilatkozik. Ha bizalom volt a Háznak 1912. június 4-én hozott határozata? Ebben a határozatban más egyéb is volt. A bizalom mellett, amely — bármily jól esett is — politikai súly tekintetében igen nagy horderejű tényezők is voltak. Benne volt a határozatban a Ház abszolút többségének ünneplésén meghozott határozata, hogy a véderőjavaslatot elintéztettek tekinteti és további határozatokat e tárgyban szükségesnek nem lát. Le kell szegeznünk, hogy Ripp van Winkelnak nincs helyük a politikában. A nemzeti akarat megnyilvánulásával szemben a tényeket meg nem történeteknek tekinteni nem lehet. Az a kötelességünk, hogy keressük és találjuk meg a további működés alapját. (Lelkes éljenzés.)

Higyjék el tisztelt uraim, az anarchia még sokkal veszélyesebb nálunk mint másutt.

Sajnos a most említett vezértérítik a politikai viszonyok változása mellett könnyen tudnak felejtetni. Azok, akik annyit érveltek an-

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitünő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boralmat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta Kovács István jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsállomás.

nak idején a Ház tanácskozási képessége mellett, fejtegetéseikben ma éppen az ellenkező utra térnek és ismét azt halljuk, hogy nálunk másképp kell a parlamenttel bánni, mint például Angliában. Gróf Andrássy Gyula konstatálni akarja, hogy 1908-ban ezt az érvet az 1905-iki választás megdöntötte, meg tényekkel konstatálta, hogy igenis van váltógazdaság s ha a kisebbségnek sikerül a közvéleményt megnyernie, győzelmet arathat a választások során. Es sajtóságos az a körülmény, hogy 1905-ben a nemzet elfordult az akkori többségtől s az 1910-iki választás újból bizonyíték amellett, amit 1908-ban Apponyi és Andrássy ajánlottak és az volna helyes, ha ezen a helyes úton maradtak volna meg a jövőben is.

Gróf Andrássy Gyula az 1905-iki angol eseményekre, a konzervatív kormányok lemondására utal. S azt mondja, hogy Balfour angol miniszterelnök lemondott, mielőtt az általános választásoknál párja tényleg megverett volna, mert megelőzőleg számos választás a kormány ellen ütött ki. Tessék azonban figyelembe venni, hogy itt a lemondás tulajdonképeni oka egészen más dologban gyökerezik. Tudjuk, hogy két évvel a lemondás előtt indult meg az angol unionista párt kezében az izgatás a védő vám ellen. Két esztendőn keresztül át tudták ezt hidalni, azonban a pártban két ellentétes áramlat oly erővel ment egymás ellen, hogy Balfour benyújtotta lemondását.

Ime uraim, ez tehát az Andrássy által felhozott egyetlen példánál is a lemondás valódi oka. Tehát itt is nyilvánvaló, hogy a látszat csal.

Ha szíves türelmüket nem akarom kímélni, egész hosszú sorozatán keresztül mehetnénk Andrássy tévedéseinek. Bebizonyíthatnám, hogy sok igazsága van Andrássynak az angol és magyar összehasonlításban, de álláspontját sok elfogultsággal és nem több tévedéssel magyarázza. Azt senki sem tagadhatja, hogy — fájdalom — a mi viszonyaink sokban különböznek az angoloktól. Ausztriával vagyunk kapcsolatban. Társadalmunk sokkal gyengébb. Aki az államhatalmat kezeli, sokkal erősebb hatalmat gyakorolhat mint Angliában. Andrássy állításai közül az mintha Angliában nem terjesztettek volna be nagyobb javaslatot a nemzet előzetes meghallgatása nélkül, szintén nem felel meg a valóságnak. Végül megköszönöm az ugrinak bizalmát.

Szüneti nem akaró taps és éljenzés tör ki Tisza végszavavaira. Háromnegyed egyre járt az idő, mikor befejezte beszédét. A derűs nap-sütéses eget eső felhők borítják s lassan kezd permetezni az eső.

A lakoma.

Tíz perc alatt valóságos nyári zéporra vált az eső, ami lehetetlenné tette, hogy a gróf a szabadban vendégelje meg a küldöttséget. A már felterített asztalokat pár perc alatt elszedték és zárt helyiségben terítették fel újra. A lakoma menüje igen egyszerű, de izletes fogásokból állott. A küldöttséggel együtt ebédelt Tisza István gróf, Tisza István gróf felesége, Böllönyi Józsefné, Markovits Antal, Markovits Antalné, Barthos Adorján, Markovits Manó.

A lakoma alatt több pohárköszöntő hangzott el. Az első köszöntőt Makkay Sándor mondta Tisza Istvánra, akit mint legnagyobb magyar és legnagyobb államiértitűt éltetett.

Böllönyi József Markovits Antalra a kerület munkapárti elnökére emeli poharát.

Tisza István gróf Makkaynak válaszol el

sősorban. Jóleső meleg szavakban köszöni meg azt a ragaszkodást és bizalmat, melyet a küldöttség útján nyilvánított a kerület.

Majd ismét Makkay állt fel. Elmondta, hogy hogyan lett ő negyvennyolcas érületi ember munkapártivá. Hivatkozott Nassy Pálra, aki azt mondta, hogy kiegyenesítik a kaszákat és úgy fognak sorompóba állani. Ezt az ő egyszerű eszével abszurdumnak találta a vontasövű ágyukkal szemben és ennek a kijelentésnek hatása alatt hagyta ott a 48-as pártot.

Makkay Sándor beszéde után ismét Tisza István szólt. Poharát ezután Makkayra mint községi bíróra emelte. Összehasonlítást tett a Ház elnöke és a községi bíró között. Bemutatta, hogy a községi bírónak nagyobb hatalma van, mint a Ház elnökének. Mert — mit csinálna a községi bíró, ha a képviselő testületi ülésen sippal, trombitával akarnák megakasztani az ülés menetét?

— Kidobnánk az illetőt az ablakon!

Zugtak a jelenlevők.

— Ime kidobnánk! Felel Tisza. Végül élteti Makkay Sándort.

Az ebéden a környék jegyzői külön-külön mondtak még pohárköszöntőt és ezzel a lakoma délután 3 óra előtt véget ért.

Az ellenzék a delegációkban. Még a parlament együttléte alatt, mikor az ellenzéki képviselők elhatározták, hogy a bizottsági tagságukról lemondanak, szóba került az intézőbizottság ülésén, hogy a delegációban részt vegyen-e az ellenzék?

Akkor az intézőbizottság nem döntött. Most újra aktuálissá lett ez a kérdés. Mezőssy Béla a »Budapest«-ben egy élelhangu cikkben sürgeti a taktikai eszközökben a változtatást.

»A legkíméletlenebbül folytatandó harcot már a delegációnál, illetve azok tárgyalásainál fel kell vennünk. Nagy hibának tartanám — Lukács László addig helyéről el nem pusztul — az őszi delegacionális ülésekről való távolmaradást. Már ott Bécsben módunkban lesz kenyértörésre vinni a dolgot. Látni akarjuk, hogy Láng Lajos is épp úgy a bécsi rendőrökkel jog bennünket kivezetetni, vagy talán becsukni, mint a hogy Tisza István tette vagy tenni óhajtaná?»

Mezőssy felfogásának meg van a többsége az ellenzéki pártok körében, sőt egy tekintélyes csoport azt tervezi, hogy a delegáció ülésén ne csak a delegátusok, hanem az összes ellenzéki képviselők vegyenek részt.

Az ellenzék több vezető tagja óhajtaná tartja, hogy az egész ellenzék megjelenjen Bécsben az őszi delegacionális üléseken és mindaddig, amíg Tisza le nem mond az elnökségről és Lukács László el nem távozik a miniszterelnöki székből, tegyék lehetetlenné a delegációk tanácskozásait. Az ellenzék több tagjának eme szándékáról már többször beszéltek, de a tervezetések határán túl még nem érett a kérdés.

A honvédtüzér laktanya építése.

A vegyes bizottság tanácskozása.

A Nagyváradon elhelyezendő honvédtüzér ezred részére szükséges laktanya építése ügyében a városhoz a honvédelmi minisztertől érkezett leiratról már megemlékeztünk.

A építés ügyében a honvédelmi miniszter által elrendelt vegyes bizottság tegnap délelőtt megkezdte a tárgyalásokat a városháza. A bizottság tagjai: Bubics József mérnökkari százados, a honvédelmi miniszter kiküldöttje; Obrincsik István tüzérőrnagy, Szabó Antal Emil tüzérkapitány, dr. Bodó Pál ezredorvos, Sauer Géza honvéd alhadbírtos, Falk Ferenc honvédhadnagy állatorvos; Nagyvárad város képviselőjében Rimler Károly polgármester, Altnöder Endre főmérnök helyettes, dr. Berkovits René t. orvos, Csordacsics Ferenc építőmester és Czeglédy István fogalmazó; az államépítészeti hivatal részéről May Sándor királyi főmérnök.

Rimler Károly polgármester bemutatta a honvédelmi miniszter leiratát, melyben a város ajánlatát elfogadja.

Bubics József mérnökkari százados ezután ismertette a miniszter feltételeit és részletezte, hogy mire van szüksége a honvéd kincstárnak. E szerint nemcsak egyszerű tüzérkaszárnya építéséről van szó, hanem olyan nagyszabású építkezésről, hogy a vártól eltekintve, ez lesz Nagyváradon a legnagyobb katonai laktanya. A 457 főből álló honvéd tüzérlegénység lakóhelyén kívül nagyszabású honvéddandár lőszér és felszerelési raktárak, istállók, szinek építendőek, továbbá két fedett lovarda, valamint a hat tüzérezredtől összpontosítandó tüzérőnkéntesek részére iskola helyiségek is. Tehát az összes honvéd tüzérlaktanyák között Nagyváradon lesz a legnagyobb laktanya, amelynek keretében nyer az önkéntes iskola is elhelyezést.

A laktanya részére mintegy 21—24 hold területre lesz szükség.

A vegyes bizottság kiment a helyszínre hogy megállapítsa, a város által felajánlott három terület között melyik felelne meg legjobban a laktanya céljának. A bizottság a Rulikovszky-úton, a honvédgyalogsági laktanya oldalán, az építés alatt levő csendőriskolával szemben fekvő területet találta legjobban megfelelőnek s ezt terjeszti elfogadás végett a honvédelmi miniszter elé.

A bizottság műszaki tagjai délután készítették a tárgyalásról felvett jegyzőkönyvet, s folytatólag elkészítik a férőhelyek kiutatását, vonalvázlatokat, amelyeket együtt felterjesztenek a miniszterhez. A mint a jóváhagyás megérkezik, a városi mérnöki hivatal elkészíti a laktanya terveit.

A honvédelmi miniszter azt óhajtja, hogy az új laktanyát még az 1814. évben elfoglalhatná a honvédtüzérség, tehát az építkezés nagyon sürgős.

**A legújabb
nyári czipő újdonságok**

**MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységárak.
Telefon 687**

A török—olasz háború.

Konstantinápoly, július 22.

A lapok közlik a Dardanellák megtámadására vonatkozó hivatalos török jelentéseket és rámutatnak arra, hogy az olasz torpedónaszádok hét mértföldnyire tudnak benyomulni a tengerszorosba. A «Tanin» szerint az olaszok szándéka az volt, hogy a török flottát megsemmisítsék vagy foglyul ejtsék, mire az olasz hajóraj a török hadseregben uralkodó zavart felhasználta volna arra, hogy csapatokat szállítson partra a xereszi öböllel szemben levő parton.

Mi történt a Dardanellákban?

Róma, július 22.

Viale altengernagy dróttalan távirón jelentette: E hó 18-án éjfélkor sikerült egy kis torpedóhajórajnak meglepetésszerűen a Dardanellákba benyomulni. — Már a torpedónaszádokat észrevették és a parti űtegekkel lövöldöztek, naszádjaink folytatták utjukat közel az európai parthoz. A »Spice« torpedónaszád Kilid-Bahr mellett kétszer vaskábelbe ütközött, de mindkét ízben kiszabadította magát. Kilid Bahr és Basnad erődökkel szemben a torpedórajt fényoszlopokkal erősen megvilágították és az erődökből, valamint hadihajókról lövöldöztek feléjük, úgy hogy lehetetlen volt az ellenséges hajókat felismerni és megközelítő tájékozást szerezni. Myle parancsnok a támadást céltalannak tartotta és a felderítő akció teljes sikerét látva, parancsot adott a visszatérésre. Bár a török űtegek tüzelése még hevesebb lett, a visszatérés nagy rendben ment végbe. A torpedónaszádok csak jelentéktelenül rongálódtak meg.

Aknák.

Konstantinápoly, július 22.

Megerősítést nyer, hogy a porta a Dardanellák szorosának hajókkal járható útját újabb aknarakással megszükitette, ami azonban kereskedelmi hajók számára az átkelést lehetővé teszi.

Az albán főkelés.

Szalonoki, július 22.

Sureia bej, Cnakine bej és Eszad basa albán képviselők nyomatékos akciót indítottak az észak-koszovói lakosság hangulatának csillapítására. Biztosítják az albánokat, hogy a békefeltételi bizottság követeléseiket, a mennyire az egyáltalában lehetséges, meg fogja valósítani. Kérve-kéri szűkebb hazájuk lakosságát, vegyék elejét a további vérontásnak. A bizottság kiküldetésének késedelmét a kormányváltozás okozza.

Az ilju-török komitéhez hű maradt tisztek az összes hadtestekhez körlevelet intéztek, tiltakozva azon tisztek ellen, amelyek csatlakoztak az albán mozgalomhoz.

A török-montenegrói határsértés.

Cettinje, július 22.

A kormány a portánál a legutóbbi véres határcsúcs miatt erőlyes lépéseket tett. A podgoricai kormányzó az incidens utáni napon

a podgoricai ottomán alkonzullal a tett színhelyére ment, ahol mindketten egy török tiszttel jelenlétében felkeresték a török határőrség által megölt montenegróiak megcsönkített holttestét és konstatálták, hogy montenegrói területen ölték meg őket.

Konstantinápoly, július 22.

A szultán kinevezte az új kabinetet. A kabinet elnöke Ahmed Mukrán lett. A komité párti képviselők a kinevezés miatt beadták lemondásukat.

Az albánok.

Üszküb, július 22.

A janinaiak elhatározták, hogy Konstantinápoly ellen indulnak. Az indulás legközelebb megkezdődik.

Vacsora az Epreskert alatt.

Régi házastársak találkozása.

A paraszt asszonyok eddig, ha megcsalták az urukat, akkor elmenekültek még a megye határából is. Soha nem mertek még az urak szemé elé sem kerülni. Az ilyen rossz asszonyokat elnyelte a világ s a falujában kiátkozták.

Ezelőtt két évvel el kellett hogy meneküljön Kismarjáról Karca Istvánné is. Szép, magas terméű asszony volt s az ura nagyon dédelgette. Kényelemben élt, mindég a várost járta s a legszebb viganói n ki voltak. A férjnek, aki egyike a falu legtekintélyesebb gazdáinak, feltűnt az, hogy a felesége olyan sokat jár a városba és sokszor kérte az asszonyt:

— Van neked Eszter itt puba, jó lészked. Minek neked az a város. Maradj itthon legálább egy-két vasárnap.

Az asszony kinevelte az urát. Es ezelőtt két évvel egy virágos tavaszi vasárnap nem jött vissza többet a faluba. Karca István portájára pedig beköltözött a csendesség és szomorúság. A faluban nem ismertek rá a szorgalmas, rendes gazdára, annyira elhanyagolta magát és házatájkát.

A múlt szombaton aztán ő is bejött a városba. Vásárolni akart. Kint járt a Nagypiac téren s már éppen indulóban volt hazafelé, mikor a nagy téren egyszerre megpillantotta a feleségét cifra tarka ruhában. Karca Istvánnak összeszorult a szíve a nagy örömtől s futott az asszony felé.

— Eszter, gyere hozzám, ne fuss el tőlem.

Es a városi perditává süllyedt, romlott lelkű nő hajlott a könyörgő szóra. Mutatta a nagy örömet és ment nevetve, bolondosan ugrándozva a régi urával. Megbeszéltek, hogy visszatérnek a régi házba és boldogok lesznek megint.

A biharpüspöki uton akartak Kismarja felé menni. Már alaposan besötétedett, amikor az állomással szemben lévő Epreskerthez értek. Itt

az asszony panaszkodott az urának, hogy éhes és fáradt.

— Semmi az, felelte Karca. Van a szerezdombban kenyér, szalonna.

— Hiany, de jól Nalam meg van egy kis butykosban finom pálinka. Kóstolja meg csak kend!

Az ember gyanútlanul ivott a pálinkából. Először ízlett neki, de az asszony még bökdöste a könyökét, hogy több csusszon le az ura torkán.

Mikor már másodszor is ivott, hirtelen rosszul lett. Gyomorgörcsöt kapott és fúdolkolni kezdett. A felesége kaján mosolylyal állott fölötte s mikor már az ura semmit sem látott, feléje hajolt és megmota.

Karczánál 16 korona készpénz volt, ezt elrabolta és elmenekült. Még előbb azonban rugott egyet a fetrengő emberen.

— Engem akartál lépre csalni, te kutya.

A férfit a mentők szállították be a kórházba. Erős gyomormosást kapott s remélhetőleg felépül.]]

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Borosjenői Papp Miklós kir. pénzügyigazgató és Németh István pénzügyigazgató helyettes, a kerületi pénzügyigazgatósági értekezletre, Debrecenbe érkeztek. — Dr. Konrad Márk, a nagyváradi m. kir. bábaképző intézet helyettes igazgató-tanára folyó hó 23-ik napján üdülésre távozott. Hivatalos ügyekben dr. Jónás Emil I. tanársegéd és Szabó István számvevő adnak telvilágosítást.

* **Ministeri kiküldött Nagyváradon.** Mint az előző években, a kánikula idején, most is köruton van a belügyminiszter kiküldöttje, hogy szétnézzen, mennyiben fogatosították a kiadott közegészségügyi rendeleteket. Dr. Hajdu Imre közegészségügyi felügyelő tegnap Nagyváradra érkezett s a polgármesternél bejelentette, hogy a város közegészségi és köztisztasági intézményeit megtekinti. De Nemes Aron városi tb. főorvossal megtekintette a köztisztviselőket, amelyet nagyon kifogásolt egy ilyen nagyvárosban s érthetetlennek találta, hogy a jégkamrák állapotán eddig is nem segített a város. Megtekintette továbbá a járványkórházat, a gyermekkórházat, a sertésbuzáló telepet, de ezeken a helyeken nem találta kifogásolni valót s a gyermekkórházban tapasztaltakat pedig elismeréssel honorálta. Az utcákat nem találta szennyeseknek, mert az éjszakai hatalmas zápor nagy takarítást végzett. A közegészségügyi felügyelő Nagyváradról a megyébe utazott, a közegészségügyi állapotok megvizsgálására.

* **Ejegyzések.** Majsik Gábor postaigazgatósági számellenőr eljegyezte Súlyom Erzsikét, Súlyom Gyula városi t. irodaigazgató kedves, szép leányát. — Fröhlich György, a Fröhlich János és György hentesáru gyár cég beltagja, eljegyezte Weiner Rezső nagyszebeni hentesáru gyáros kedves leányát, Micikét.

Diósy Soma

cimfestő, zománc tábla készítő

TELEFON 839.

Kérem csak a telefont használni.

* **Mi lesz a családi pótlékkal.** A pénzügyigazgatósági tisztviselők már felvették a családi pótlékokat, sőt talán már el is költötték, a többi tisztviselő azonban még csak annyit tudnak róla, hogy a képviselőház megszavazta, a király szentesítette. Az hogy a pénzügyi tisztikar már megkapta a pénzt csak ellenszenvesebbé tette az egész családi pótlék ügyét. Ugy volt ugyanis kezdetben, hogy — minden tisztviselő egyszerre fogja megkapni a pótlékokat és ennek dacára sem a többi állami sem a megyei tisztviselők még csak értesítést sem kaptak, hogy tegyék meg a kellő előkészületeket. A tisztviselők elégedetlensége már annyira haladt, hogy a vármegyétől feliratot küldtek a belügyminiszterhez. A feliratban hangoztatja a vármegye, hogy a tisztviselőknél rossz vért szült az hogy a pénzügyi tisztikar megkapta a pótlékokat. A tisztviselőknél a pótlék dolgában a legnagyobb tájékozatlanság uralkodik. A pénzügyi közlöny ugyanis bő és általános rendelkezést közölt a pénzügyminisztertől. E rendelkezés mindre kellő felvilágosítást nyújt és annak alapján minden hivatalban ki lehet utalni a családi pótlékokat. Már most nem tudják a tisztviselők, hogy az illetékes belügyi és igazságügyi, valamint kereskedelmi miniszterek külön-külön is fognak ilyen rendelkezést kiadni, vagy pedig a pénzügyi rendelkezés alapján lehet a kifizetéseket eszközölni. A vármegye ez irányban is kérdést intézett a miniszterhez. A tisztviselők biznak benne, hogy pár nap múlva megérkezik a válasz és akkor fel vehetik a pótlékokat. Nincs kizárva azonban az sem, hogy a megye felirata a rendes beadványok sorsára jut és akkor lehetséges, hogy az 1912 évi és az 1913. évi pótlékokat egyszerre kapják meg, de csak 1913-ban a tisztviselők.

* **Kinevezés.** Dr. Miskolczy Ferenc, Biharvármegye főispánja *Tegzes* Kálmán piskolti lakost, a piskolti anyakönyvi kerülethez teljes hatáskörű anyakönyvvezető helyettesé kinevezte.

* **Megszűnt járvány.** *Kisbárd* községben a vöröny és *Feketekápolnán* a difteritis járványos betegség. Egyes községek kivételével, a vármegye közegészségügyi állapota jelenleg eléggé kielégítő.

* **A sorozás új rendje.** Az új véderőtörvény alapján a sorozás eddigi rendje is megváltozik. Ezelőtt a hadköteleseknek meg volt a számuk és minél magasabb volt a szám, annál inkább elkerülhették a három évi szolgálatot, mert a honvédség kötelékébe kerültek. Most azonban másképp lesz. Az újoncokat turnusokra osztják. Egy-egy turnus 13 emberből áll és három csoportból. Minden 4-ik, 4-ik és 13-ik embert a honvédség kötelékébe osztanak be. A családfentartó hadköteleseket szintén négy csoportba osztják. Ha a létszám elegendő lesz, akkor a családfentartókat mind elbocsájtják. Ha azonban nem elegendő a létszám, akkor a negyedik csoportba tartozók nevét urnába teszik és kisorsolják. Ha azonban feltétlenül szükség van erre a csoportra, akkor elvesztik a kedvezményt. Az idei újoncok közül az önkéntesek október 10-én, a többiek pedig 15-én vonulnak be.

* **Durva kocsis.** *Kovács* Rezső bihar-sályi r. kath. plébános panaszt tett a rendőrségen, hogy 22-én délelőtt a Magyar-utcán Klein Dávid mézárósnak amint elhajtott kocsisa az ő kocsija mellett, kétszer erősen arcul csapta ostorával *Lengyel* Lajos nevű kocsisá. A durva kocsis kinyomozását a rendőrség elrendelte.

* **Meggyanúsított községi jegyző.** Tegnap két helyi újságban is közölve lett, hogy Herbst nagyváradai ékszerész lakásának ablakát valaki már napok óta éjjel megzörgeti s az ékszerész és segédje Molnár Béla községi jegyzőt elfogta és felkísérte a rendőrségre, mert rajta érte, hogy Molnár Béla zörgeti az ablakát. Mint bennünket értesítenek, ezen közlemények tévesek, mert mikor Herbst és segédje az állítólagos zörgető után futott, Molnár Béla éppen ellenkező irányból, a Pannonia felől igyekezett hazas a dr. dorján-ház előtt szivarra gyújtott, mikor Herbst és segédje megtámadták. Molnár Béla jegyző, hogy a botrány elkerülje, követezte, hogy Herbst és segédje kövessék őt a rendőrségre, ahol feljelentést akart tenni ellenük, de az ügyeletes rendőrtiszt elutasította. Molnár Béla csokalyi jegyző, aki szabadságidejét tölti Nagyváradon, tegnap felkereste dr. *Stokker* József ügyvédet s megbizta, hogy Herbst és segédje ellen személyes szabadság megsértéséért bünyői feljelentést tegyen. Herbst így még bajba kerül, az ellíllant zörgető pedig a markába nevet.

* **A cséplőgép áldozata,** Javában folyik a learatott gabona cséplése szerte a megyében, de a kattogó cséplőgép körül a vidámságot itt is ott is megzavarja egy-egy véres szerencsétlenség. Egyszerre két helyről is szállítottak a kórházba súlyosan sebesült emreket. *Hegyközkovácsiban Gombkötő* János az áldozat, aki nem volt elég óvatos, közel ment a géphez, amelynek kerekére egyik karját leszakította. *Berettyósfaluban* történt a másik szerencsétlenség, *Bok* György odaváló gazdának a lába belecsuszott a gép dobjába, amely összeroncsolta. Mindkettőjüket beszállították a kórházba.

* **A harmadik háznál kiabál a nagyságos ur.** Tegnap reggel egy jőnévű vállalkozónk telefonja izgató berregéssel hívta a kagylóhoz a vállalkozót.

— Halló!

— Itt X kereskedőné beszél. Legyen szives hozzám kijönni Kolozsvári-utca... szám alá, a bu-oraimat akarom áthuzatni.

— Parancsára nagyságos asszonyom! Mintákat is parancsol?

— Oh igen, de tudja csak finom dolgokat hozzon.

— Kérem! Es hány óraker nem lennék alkalmatlan?

— A déli órákban. De mindenesetre a korzó után.

— Kezét csókolom, ott leszek.

Délben 1 óraker megjelent a mi iparosunk Kolozsvári-utcán. A jelzett ház udvara ugyan elég rendetlen, sőt mondhatjuk piszkos is volt, de a kereskedő lakása minden kívánni valót felülmutat. Gyönyörű négyszobás lakás. A legutolsó butordivat remekeivel berendezve. Puha süppedős szőnyegek, ragyogó csillárok a szobákban. Csak a falon dísztelenkedtek aranyozott rációkban e szobákba nem való fénynyomatok. Iparosunkat szobalány jelentette be. Pár perc múlva feltárult a szalon ajtaja és drága diszes pongyolában büszke fejtartással ott állott a kereskedő felesége. Iparosunkat ahogy meglepte a gazdag berendezés ép úgy bántotta szemét az a sok csillogó ékszer, amit odahaza különösen délelőtt, pongyolához nem szoktak viselni. Minekutána a kereskedő felesége megmutogatta az áthuzandó butorokat helylyel kínálta meg iparosunkat, aki bármint is törte fejét, nem tudott visszaemlékezni a kereskedő nevére, nem emlékezett olyan úzletre, amelyen e lakás tulajdonosának neve diszelgett volna. Amíg így töprengett magában iparosunk egyszer

csak befut a szobalány és minden különösebb magyarázat nélkül megfegyverezte a rejtélyt:

— Jön már a nagyságos ur. Itt kiabál a harmadik szomszédban.

Iparosunk ennek dacára sem tudta megérteni, hogy ki lehet a nagyságos ur. Sőt most már félni is kezdett.

... Micsoda nagyságos ur lehet ez, ha már a harmadik szomszédban megkezdte a kiabálást. Most már kétszeres kíváncsiság furta iparosunk oldalát. Egyszerre nehéz léptek hangzottak az ablak alatt, majd feltárult az ajtó és ott egy toprongyes tollas handlé alakja jelent meg. Ő volt a nagyságos ur, aki a harmadik szomszédban kiabált.

* **Felhívom** az uri közönség figyelmét eredeti japán háziszövésű tiszta nyersselymemre, mely anyag férfi ruhára, a lehető legkellemebb és legszebb nyári viselet. **Ifj. Erdős Albert** uri-szabó, a Szigligeti színház szállítója.

* **Aki becsületesnek adja ki magát.** Berlinből érkezett tegnap a rendőrségre távirat. A berlini rendőrség tudakozódik; hogy ki az a Horváth János? Ott ugyanis elfogták csavargásért és ő azt mondja, hogy nagyváradai illetőségű, büntetlen, becsületes ember. A rendőrség aztán válaszolt, de, ebben a válaszban aztán hiába bizakodott ő kelme. A törzskönyvben össze van állítva egész zivataros multja. Nem volt, csak éppen tiszter bebörtönözve, összesen 6 évre és 8-szor lecsúva lopásért és betörésért. A berlini rendőrség majd jó nagyot fog nézni: — hát Magyarországon még az ilyet becsületesnek hívják?

* **No né, mi az?** ... A városháza tornyán hatot ütött az óra, mikor néhány inasgyerek haladt végig a kishidon. Megállanak és bámulják a vizet. Csakhamar mind többen és többen jönnek köréjük és csodálkozva kérdezzetik egymástól, hogy ugyan mit néznek? Rendőr is jön már. Az új partfalon pedig a virágos lámpaoszlopok körül már több mint száz ember áldogál. A hid jobb oldalá is ellepik.

— Mi az, mi az? — kérdezzetik egymástól.

— Nem látja azt a szürkés testet ott a vizen? Jó messziről hozhatta le az ár.

— Mit?

— Nem mit, hanem kit. Eppen most megy érte a tűzoltó.

Es csakugyan. A partfal ajtaján lejön egy tűzoltó és óvatosan halad a partfal mentén a Körös medrében. Végre elérkezik a szürke testhez. Egy bot van nála, amelylyel a megakadt tömeget beledobja az árba, hogy vigye tovább a viz...

Az emberek pedig csalódottan oszlanak széjjel. Csak egy vizbefult — kutya volt.

* **Vadász urak figyelmébe.** A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölk minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

* **Egy szerény igényű képezdész polgáristákat** előkészít vagy irodai munkát elvállal. Cím a kiadóban.

* **A t. olvasóközönség** figyelmét felhívjuk a Teszler Simon-féle posztó nagykereskedő cég mai számunkban levő hirdetésére.

VOSZKA

cipői

mérték szerint hirnevesek.

Cégt. Ifj. VOSZKA FERENCZ

Telefon 11-33.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzok és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla
női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcso szabott árak!

Jogászok! **Ügyvédjelöltek!**
!! Egész nyáron át működik !!
Dr. Kállay Jogi szeminárium Budapest, IV.
Kaplony-u. 5. Telefon 125-38.
Köz tudomásulag legsikeresebb
előkészítés minden jogi vizsgára.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Sárga nimom.
Szerda: Csókszanatorium.
Csütörtök: Peleskei nótárius.
Péntek: A boszorkány (Márkus Emiliával).
Szombat: A cárnő (Márkus Emiliával).
Vasárnap: A vasgyáros (Márkus Emiliával).

Mayerék.

Az utolsó premiere volt vasárnap este az idei szezonnak. Langyos, szintelen bohózat került bemutatásra: — *Mayerék*. A németek fakó humora kreálta ezt a darabot, s az alakok mintha a Fliegende Blätterből sétáltak volna ki, olyan régi, nehézkes és komottak. Amde azért nyári darab, hogy ne legyen benne friss ötlet — mikor már nagyon zavaros a helyzet, a nyitott ablakon beröppöl egy aviatikus a kedvesével. Ez megadja a szokásos kibontakozási alapot (ugye, milyen eredetiek ezek a németek!) s aztán mindenki boldog lesz a párjával.

A darab hangja nem egységes. Igyekeznek finoman satyrikus is lenni, meg röhögtetően komikus. Itt néha egészen komoly drámai akkordok menydörögnek a színen. Így aztán néha harsogó kacagás, meg apró bosszankodás gyötörte a publikumot, mely meglehetősen számban vett részt az utolsó premiéren.

Sik Rezső klasszikus Mayer Mórict volt. Ezt az öreg, gyors eszű zsidót egy hónapi próba után sem lehetne tökéletesebben színre hozni. A többi szereplő nevét meg lehet találni a színlapon.

A nyári szinkör szenzációja. Tegnap délután *szufolt ház* volt a nyári szinkörben. A

jegyekért olyan tolongás volt, hogy a pénztár egyik üvegtábláját benyomták. Műsoron a *Leányvásár* volt s a színészek felfokozott jókedvel játszottak. Felvillanyozta őket a tapsoló hatalmas publikum. Az előadás jó volt. *Herváth* Mici tegnap énekelte másodszor Lucy szerepét. Ugy az első alkalommal, mint most is teljesen kifogástalan volt, ámbár a szerep nem való neki. A darab különben tegnap ment huszonötödöszer.

Márkus Emilia Nagyváradon. Mint arról már megemlékeztünk, Márkus Emilia, a jeles tragika ennek a hétnek három napján pénteken, szombaton és vasárnap lép fel Nagyváradon három legpompásabb szerepében. A művésznő pénteken a Boszorkányt, szombaton a Cárnt és vasárnap a Vasgyáros Clairjét játszta.

Szilygyártó és nyerges üzlet
Nagyvárad, Körözs-u. 33.

Budapestben és külföldön 10 éven át szerzett bő tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **uri kocsizó, lovagló és ígás** lószerszámokat a leg-tökéletesebb kivitelben készíthetek, úgy hogy készítményeim a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

Elfogadok továbbá mindennemű javításokat és átalakításokat jutányos árak mellett. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Vad Gábor,
szilygyártó és nyerges.

SPORT.

Mérkőzés két pályán.

A *Bunyitay* ligetben élénk, zajos élet uralkodott vasárnap délután.

Négy mérkőzés zajlott le ünnep délután a ligeti pályán. Legérdekesebb volt a Törekvés első csapatának mecse, a Nagyszalontai Athletikai Klub csapataival, melyből a Törekvés került ki győztesen. A Törekvés sokat haladt egy idő óta és a város színeit egyesítő csinos dreszében köztetszést aratott. A Törekvés szép győzelmével helyrehozta azt a vereséget, melyet az itteni NSC Nagyszalontán Pünkösdkor szenvedett.

Az egyes eredmények a következők:

VAC ifj. — Törekvés ifj. 0:0

VAC II. — Törekvés II. 2:2

VAC I. — Egyetértés 2:0

Törekvés — Nszalonta 4:0

A versenyeken, melyeken Engel és Szkriván a NAC tagjai bírskodtak korrektül, 8 órakor értek véget.

Körülbelül egy időben a Rhédeykeri rendezés pályán is folyt le egy mérkőzés. A más-kor olyan zajos pályanézőhelyén ezuttal szorványosan mutatkoztak a sport barátai, akik egy kevésbé érdekes meccsnek voltak szemtanúi. Az NSE jó erőkből álló első csapata ugyanis hatalmas fölényben volt mindvégig a formájában visszament debreceni MTE felett, melyet 9:0 arányban győzött le.

M.-Telegdet vasárnap is felkereste egy váradai csapat a NAC kebelében alakult Magántisztviselők labdarúgó csapata, mely érdekes küzdelem után 3:2 arányban diadalmas-kodott a m. telegdiek felett.

Igazságszolgáltatás.

Csak három bárány.

Három volt máv. fékezőült tegnap a vádlottak padján a nagyvárad kir. törvényszék büntető tanácsa előtt: *Fless* Tivadár ifj. *Lakatos* Dániel és *Kajántó* Sándor. A kir. ügyész azzal vádolja őket, hogy egy alkalommal három bárányt loptak el a vasuti kocsikról. A múlt év április 17-én Kolozsvár felől jött az 561. számú tehervonat, amelyen egy egész juhnyáját szállítottak. A három fékező Fugyivásárhely állomáson egy-egy bárányt kiszabadított a többiek közül és eldugták egy teherkocsiban. Azonban nem sikerült a tervük, mert már a váradveleencei állomáson észrevették az eldugott bárányokat. Mindhárom tagadják tettüket. Azt állítják, hogy a bárányok kiszabadultak a kocsiból és már nem volt idejük visszavinni a helyükre, ezért tették más kocsiba. A bíróság *Ember Géza* elnöklete alatt tárgyalta az ügyet s vádlottakat egy-egy havi fogházra ítélte.

Mindhármán fellebbezést jelentettek be, mert nem követték el a lopást.

TÁVIRATOK.

Polónyi Géza Budapesten.

Budapest, július 22.

(Saj. tud.) Polónyi Géza ma Budapestre érkezett és meglátogatta Kovács Gyulát, akinek tudvalevőleg védője. Polónyi hosszabb ideig tanácskozott Kovácscsal.

Megtámadott automobilosok.

Budapest, július 22.

(Saj. tud.) Felsődadas mellett paraszt legények kaszákkal támadták meg dr. Kapocsányi Gézát a konstantinápoly-budapesti tura egyik résztvevőjét. A megtámadott revolvert rántott, mire a legények szélfutottak.

Eltűnt hercegek.

London, július 22.

(Saját tud.) Miguel braganzai és Albert bourbon herceg eltűntek. Miguel az adósságai, Albert pedig a felesége miatt tűnt el.

Testvérgyilkos.

Fume, jul 22.

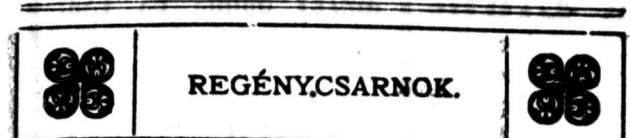
(Saját tud.) Ma itt Pirzavec Mihály dugszdag ember temetésén az elhunyt-nak fia revolvert rántott elő és azzal négyszer egymásután Lajos nevű testvéreire lött. A golyók teláltak. A mérénnylő elmenekült. Pirzavec Mátyás állítólag azért követte el tettét, mert atyja kitagadta és minden vagyonát Lajos testvéreire hagyta.

Schmied kapitány nem halt meg.

London, július 22.

(Saját tudósítónktól.) Pryel kapitány, aki Schmied kapitánnyal a Titanic hajón együtt szolgált, a napokban találkozott Baltimoreban Schmieddel. A talál-

kozás roppant meglepte Pryel kapitányt, de nem mutatta Schmednek. Mikor elváltak, Schmed így szólt Pryelnek:
— A viszontlátásra.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA CSERES ANDOR. 18

Nem volt még 1848 óta az alkotmányos életben olyan kormány Magyarország élén, aki megnyilatkozásaiban mint tényekben ki ne mutatta és ki ne nyilvánította volna, hogy magyar.

Nem lehet tehát azt mondani, hogy nemzetellenes politikát csinál. Ha a választások alkalmával vig napot, ünnepi alkalmat szerez a népek, teszi ezt a másik oldal is, pártkasszát állít fel mindenik, legyen tehát ünnep a világon.

Horvát Jenő a legelső közé tartozott, akik a kormány támogatására felajánlották Wertheim szekerényeit kiűritését.

— Hja, de viszontszolgálat fejében! — mondotta a bankár a pártvezetőség előtt, amikor annak elnöke nagy dicsérettel halmozta el.

Az elnök összeráncolta szemöldökét.

— Mi lenne az?

— Czimert óhajtok, előnevet és egy kicsike rangot! — felelte a bankár szelid alázattal.

Az elnök haragja elsimult. Hogyan! — a magyar aristocrazia maga mellett megtűri a héber aristocriát, de a magyar dzsentri elriasztja azt.

Es ebben egyetért vele a porosz junker, az angol nobility, a spanyol hidalgo, mind-mind féltékenyen őri ősi nemességét, sőt az angol nobility papiros és viaszos nemeseinek nevezi azokat, akik körébe betolakodni merésznek.

Amikor a választási elnök meg tudta, hogy a bankár csakis bárói címre vágyik, nem állott utjába, sőt hathatós támogatását ígerte meg.

Horvát Jenő boldogan távozott.

Megjelent előtte a családi cimere, ami a Gerendiek cimereből alakul ki, mivel az előnév ehhez az uradalomhoz szegeződött.

Természetesen, hogy megállapodtak abban is, hogy mi legyen az összeg ami érte jár.

Kissé barsos volt az, vakarta is fejét a számokkal bibelődő Mór, ámde mit volt tenni? — az apa ragaszkodott hozzá.

A bankár aggodalmak közt leste, hogy a sors vagy a véletlen nem fog-e valami akadályt gördíteni a magas méltóság elébe. Mert számtalanszor megöregtét már, hogy éppen akkor, amikor legkevésbé volt szükség reá, a mult mély tengeréből fölmerült egy hináros alak, valami esemény, ami nem kedvező világításba helyezte a kiütemetendő egyént és lerántotta magával a mélybe, ahonnan többé nem térhetett vissza.

Szorongatta szívét a tudat, hogy egykor hamis bukásért három hónapra elzárva volt.

Ab, hogyha előre látható lett volna! — bizonyára nem történt volna meg.

Ily lelkiállapotban kereste fel Heller Augusztinát.

A leány, mint rendezen, hálás mosollyal fogadta.

— Üjön le kedves bácsikám! és helyet mutatott a bankárnak egy távolabbi diványon.

A bankár elnevette magát.

— Hallja maga, hogy is hívják!

— Heller Auguszt.

— Ah nem! — mondá Horváth kezével legyintve, — a másik nevét mondja, édes!

— Gyöngyvirág!

— Na igen, Gyöngyvirág! — mi ugyan furcsa életet élünk.

— Mi gondunk másra, bácsikám.

— Hja, gondolni kell! — no lássa, maga, Gyöngyvirág, — én magának a külső ölé, vagy is a látszat szerint, a szeretője vagyok, pedig az nem igaz! — nem bizony! — maga nekem a szarcom, Gyöngyvirág. Maga

engem fogva tart. Maga mehet, ahova akar, én mehetek, ahova én akarja.

— Ugyan ne mondja!

— En, a bankár; nem sokára báró!

A leány csodálattal nézett reá.

— Ugy-e? az valami, hogy egy zsidó, aki nem is Rotshild, nem is Hirsch Mór, csak bankár, bá ő lesz a közigazgatás terén szerzett érdemei miatt. A három fiam, a Mór, az ezentul Mór, a Miksa, a Fülöp bárók, az Elza és a Malvin leányaim baroneszek lesznek! Ugy e szép!

— Ilyen könnyű önkönel elnyerni ezt a méltóságot? Ah, bah! — felelte a bankár, — kerek hatszáz ezer koronába került! — Hatszáz ezer! — mond hatszáz ezer koronába! Na, csodálkozzék hát!

A leány mosolyogva hajtogatta fejét:

— Nem tudok, bácsikám! — én ennyi pénzt együtt sohasem láttam!

— Na, maga kis gyöngyvirág! gondoljon maga elébe hatszáz darab ezer koronást. Mindenike ugyanazon nőalak, ugyanazon irás, de mindeniken más szám és ez írva van. Na, képzeljen hát!

— Még nem tudok!

— Ilyen nagy halom nil és jobb kezével köralakot irt le. Ugy tudja meg, hogy a pénznek nagy hatalma van! — Ide halgasson, mondok valamit.

— Hallgatok bácsikám!

— Van nekem egy jó ismerősöm. Ne kacagjon! — ez az ismerősöm nagyon, de nagyon gazdag. Már ismét kacag! ez az én barátom, mikor szegény leány volt, hamis volt, hamis bukásért el volt zárva három hónapra.

— Hiszen maga az! — Kacagott a leány.

A bankár halálsápadt lett. Majd mikor visszanyerte önralmát, felkiáltott:

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapest

A gabonaüzletben tegnap kisé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.85
Októberi buza	— — —	11.53
Októberi rozs	— — —	9.32
Októberi zab	— — —	9.39
Aug. tengeri	— — —	8.89
Szept. tengeri	— — —	8.85
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.54

Nagyváradon.

O-árakban kevés üzlet fordul elő. A malmok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új árban viszont az eladók tartózkodók. Az árfolyamok többékevésbé javultak.

Árak:

Buza	— — —	11.38—11.38
Rozs	— — —	9.30—9.31
Árpa	— — —	10.—10.20
Zab	— — —	9.37—9.38
Tengeri	— — —	7.60—7.61

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	854.—
Osztrák hitelrészvény	— —	654.25
Jelzálogbank	— —	467.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	558.50
Városi vasut	— —	412.—
Közuti vasut	— —	765.50
Osztrák államvasut részvény	— —	721.—
Salgótarjáni község	— —	753.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICSIGYULA.

Autó (automobil) tulajdonosok szíves figyelmébe.

PNEUMATIK, kőpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Wagner a „HANGSZER-KIRALY“

országszerte elismert legolcsóbb hangszerárúháza

Budapest, József-körut 15.

Bárkinék teljesen

INGYEN

küldi a most megjelent nagy fényképes hangszerárjegyzékét, ha azt egy levelezőlapon kéri. Öreg vagy törött gramofonlemezeket becserél. Gyorsjavítóműhely! Elismerő levelek!

A BIHARMEGYEI GAZDÁK ÁRU- ÉS HITELINTÉZETE RÉSZV.-TÁRSASÁG SERTÉSHIZLALDÁJÁBAN

az összes f. évi trágya eladó. Értekezhetni a részvénytársaság irodájában Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett ipartelepe

Szacsavay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön
óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEUN KÁLMÁN** óráshoz, Teleki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —
Órákban állandó nagy raktár.

Hallatlan
olcsó árban készít Piski **Ferenc** cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni
Szent János-utca
sarok, Schvare Farkas-féle házban.

Czukrász
sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.
Molnár János cukrász
Kolozsvari-u. 50.

ROZSNYAY JÓZSEF
műasztalos, Nagyváradi Kolozsvari-u. 77.
Helyi és vidéki telefon-szám: 1076.
Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai község részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat a legolcsóbb tudással a legfontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalor, lútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus kivételben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. ur! közléség bizalmát továbbra is kiérdemlem.
Tisztelettel **ROZSNYAY JÓZSEF**, m. asztalos.

Haas Lajos
Gáz és villanyberendezési vállalat.
Elvállal mindennemű gáz és villanyszereléseket és jókarbantartását.
TELEFON 1038. sz.

Mayer Lajos
kárptos és díszítő
GYÁR-UI SZÁM.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghívásra azonnal jövök. Állandóan készmunka kapható.

Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek
a legolcsóbban kaphatók
Lefkovits és Kácsér
Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.

Alapított 1895-ben.
Deo Adjuvante!
Imrek Károly
épület és műbutorasztalos N.-Várad, Alapi-utca 2. szám.
Alapított 1895-ben.

Fő a kézi mosás!
A ki erre reflektál, hívja meg **MESZÁROS MÁRIA** gőzmosó és vegytisztító intézetét, házhoz elküld és haza is szállít. Szarvas-tér és Liget-utca sarkán. Levelekre azonnal válasz.
Telefon 67.

Keresse föl Haás Simon rövidáru férfi- és női divat-üzletét
Szent János-utca 46.
gyógyszertár me lett,
hol hallatlan olcsó
árban lehet vásárolni.

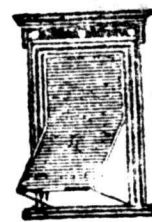
PENCZ JÁNOS
(cipész, szakiparos.)
NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.
Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerinti. Meghívásra házhoz jövök.

Az AUGUSZTUSI költőzködésekkor a legcélszerűbb
HIRN M és FIA
villamosági vállalatához fordulni
Kossuth Lajos-u. 16. sz
Nagy csillárraktár.
Telefon 1054. Telefon 1054.

HA A KOSSUTH-
utczába vezetni utja, keresse fel a legjobb hírnéynek örvendő
KEPES ETEL
varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók
Szilágyi Geza és Ts-nál
Rákóci-ut
Telefon. 630.

A „Nagyvárad
Torna Club”
Clubhelyisége
Kolozsvari-utca 50.
szám alatt
a „Varga féle”
Magyar Király
kávéházban.

Szántó Dezső
első
nagyvárad
REDÖNY-
GYÁRA Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, u. m.:
szobafestés
és
tapétázás.

WEINSTOCK
Testvérek
szobafestők és tapétázók
NAGYVÁRAD,
Gilányi-u. 21.

Legtisztább kivitel jutányos árak mellett.
Költségvetés díjtalan.
Meghívásra házhoz jövünk.

Izsák Lidia
mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országoszerint nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1.
Fűző-üzlet: TELEFON 11-53. szám.

Táray Sándor
Saját műlakatos műhelye, vízvezeték szerelője
NAGYVÁRAD
Körözs-utca 11. sz.

Udvari kávéház
családok kellemes szórakozó helye. Esténként **Bebe Kálmán** teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat
Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

Csoda elárusítás!!!!
Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitúr, rumburger vászon, selem és csipke dolgokat.
Félárba árusítom.
Löwinger Márton
versenyáruháza Kert-u. 1. sz.

Györy Sándor
villanyerőre berendezett keses és köszörűdéje
Kert-utca, 4. szám.
Elvállal mindennemű speciál köszörűléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lőnyíró gépet, zsillette és mindentéle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít
SZENES SÁNDOR
villamos berendezési vállalata **Szalárdi-u. 9.** Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Mezey János és Tsa.
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.
Szolid üzlet
többet nem ad, de kevesebbet sem.

NE ADJUK
pénzünket idegen cégnek, vegyünk
lánckútat
MÁRKUTZ JÓZSEFNÉL
Akadémia-u. 1 sz.

FELDSTRICK KÁLMÁN
könyvkötészete és dobozgyártása
NAGYVÁRAD, Rákóci-ut
Moskovits palota
Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabirodságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb
Horvát Bényi
mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Alapított 1880-ban
Schopper György
utóda veje
Rohoska Pál
Villanyerőre berendezett gépjármű, vas és rézöntőde
NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

Moly irtó szerek
rovarpor, poloska tinktura, s többféle háztartási cikkek parket beeresztő viaszok kaphatók
VADÁSZ ALBERT
„Angyal” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Reisinger József
mechanikai gép és fegyverjavító műhelye
Sas palota zöldfa passzáz,
a hol a legprecízebb eszterga és gépmunkák készülnek.

Újdonság!

a czipész ipar terén.

Még eddig nem létezett, de ma már nem szükséges, hogy Ön fáradjon a czipészhez, ezentul ha uraságod úgy akarja, **csak egy meghívás** és a megbízott azonnal házhoz jön mértéket venni. Jutányos árak uri és női czipőkben, a legszebb kivitelben. Szíves megkeresést kér

Vilkesz Mihály uri és női czipész
RÁKÓCZI-UT 45.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyórát
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.
TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

**Villanyerő
berendezés.**

Arjegyzék kívánatra.
Saját ház.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

„Országos orvos-szövetség” nagyváradai fiókja.

Hirdetés.

Szegényebb sorsú fogbetegek ré-
szére kedvezményes díjtételek
mellett a következő időben törté-
nik rendelés:

Bartha Dzsó dr kedd és csütörtök 8—9.
Dóri Ferenc dr szerda és szombat d. u. 5—6.
Halász Andor dr hétköznapokon d. u. 5—6.
Kovács Gyula dr később meghatározandó időben.
Spitzer Márton dr szerda és szombat d. u. 5—6.

PÉNZ **PÉNZ** PÉNZ

HA SZERENCSES
PÉNZT SZEREZHET

A
FREDIN

CIPÖKRÉMMEL
MERT

MINDEN 100-ik DOBOZ FENEKÉN 20 fill

MINDEN 1000-ik FENEKÉN 1 korona

TALÁLHATÓ
SELLE & KARY

WIEN XIII

BUDAPEST, VI. BATYK-UTCA 2/B.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió

liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el
gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től
május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokró-
czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdők-el. A folyosókon levő kályhák állandóan fűtve vannak. Bár-
milyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredményesen használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a **Teszler Simon posztó kereskedőt** kiegészíttem, a **csődtömeget átvettem és azt rendkívüli leszállított áron kiárusítom.** A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüster-, angol-, scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárnokat, női costum divatkelméket, mellényeket, schiffonokat, bélésárukat, **szabókellékeket** és mindezen árukat **gyári áron alul kiárusítom** u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már	K 02.40
« « « « jobb minős. div. 3 mtr.	K 06.60
« « « « finomabb « « 3 «	K 12.—
« « « « angol divat 3 «	K 19.—
« « « « legfinomabb « 3 «	K 28.—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul

jóval olcsóbban lesznek kiárusítva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb áron, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló	K 4.50
« finomabb «	K 5.50
« egész finomabb «	K 7.—
fekete szalonhoz legfin. «	K 8.—

Minthogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megfizetni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizü uszoda.
Elsőrendü magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta frissen csapolt elsőrendü kőbányai „Polgári sör“. A vendégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja.
Mérsékelt áru kényelmes szobák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN
bérló.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb választékban **TARSOLY és RISZTÓ** különlegességek vaskereskedésében
Telefon 390. Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390.